

αίθουσῶν, μεστῶν ἀκαθάρτου ἀέρος, ἐντὸς τῶν δ-
ποίων εἶνε συμπεπιεσμένοι οἱ ἄνθρωποι. Παντα-
χοῦ ρυπαρότης, καὶ ὕδωρ πουθενᾶ, ὥστε οἱ φυ-
λακισμένοι οὔτε νὰ νιθῶσιν ἔχουσιν, οὔτε νὰ
πλύνωσι τὰ ἐνδύματά των, καὶ οὐχὶ σπανίως τὸ
μονάκριβον ὑποκάμισόν των σήπεται ἐπὶ τοῦ ρυ-
παροῦ αὐτῶν σώματος. Ὁρθῶς λοιπὸν ἐπωνόμα-
σαν τὴν φυλακὴν ταύτην «ἀθλιοκομεῖον».

Ἐν τῷ δευτέρῳ δρόμῳ κρητοῦνται οἱ κατηγο-
ρούμενοι διὰ ἀστυνομικὰς παραβάσεις. Ἐν δὲ τῷ
τρίτῳ οἱ ἀλήται, οἱ ἀνέστιοι, οἱ ἄγνωστοι, οἱ ἀ-
πάτριδες. Καθ' ἑκάστην ἀποπέμπουσιν εἰς τοὺς
δήμους των ἢ συνοδεύουσι μέχρι τῶν ὁρίων 150
— 200. Τῷ 1876 ἀπεδιώχθησαν ἀπὸ τῆς πρω-
τεύουσας ἑξ̄ χιλιάδες καὶ ἑκατὸν ἑβδομηκοντα
τρεῖς τοιοῦτοι. Τοὺς δὲ βιενναίους ἀλήτας συλ-
λαμβάνοντες ἀπολύουσι μετ' οὐ πολλῶν, δίδοντες
εἰς αὐτοὺς ἐνίοτε ἔν φλωρίνιον. Ἀλλὰ δὲν θὰ ἦτο
προτιμότερον νὰ τοὺς ἐνδύωσι, διότι ὡς εἶνε ῥα-
κένδυτοι τίς θὰ ἀποφασίσῃ ποτὲ νὰ δώσῃ εἰς αὐ-
τοὺς ἐργασίαν; Εἶδον πολλοὺς τοιοῦτους ἀπολυ-
θέντας, οὗς ἠδύνατο κάλλιστα ἡ ἀστυνομία νὰ
συλλάβῃ καὶ προσβάλλουτας τὰ δημόσια ἤθη διὰ
τῆς ἀνεπαρκούς ἐνδυσμασίας των.

Ἄς ἀνάβῳμεν ὑψηλότερα. Ἦδη εὐρισκόμεθα
ἐν τῇ καθ' αὐτὸ χωρῇ τῆς δυστυχίας καὶ τῆς ἀ-
θλιότητος. Πνιγρὰ ὀσμὴ δάκνει τὸν καιμὸν σου,
καὶ ὅπισθεν τῶν κεκλεισμένων θυρῶν ἀκούονται
παράπονα καὶ στεναγμοί. Ἡ φυλακὴ αὕτη εἶνε
τῶν Ἀθιγγάνων, τοὺς ὁποίους τὸν μὲν χειμῶνα
ἐγκλείουσιν ἐνταῦθα σὺν γυναιξὶ καὶ τέκνοις, τὸ
δὲ θέρος ἀφίγουσι νὰ κατασκηνώσωσιν ἐν τῇ αὐλῇ
μετὰ τῶν ἀμαζίων καὶ τῶν ἄρκτων των.

Ἄμ' ἀνοιξάντος τοῦ κλειδούχου αἰθουσάν τινα
περιέχουσιν ἑκατοστὴν προωρισμένων ν' ἀποστα-
λῶσιν εἰς τὰς πατρίδας των, νέος τις ἦλθε μεθ'
δρομῆς πρὸς με, καὶ μετὰ φωνῆς ἱκετευτικῆς καὶ
δακρύων μοὶ εἶπε « Ἐξοχώτατε, σὺς παρακαλῶ
νὰ μὴ με συνοδεύσῃς εἰς τὸ χωρίον μου χωροφύ-
λακες. Ἐχω γέροντα πατέρα, ὁ ὁποῖος θὰ ἀπο-
θάνῃ ἀπὸ τὴν λύπην του καὶ ἐντροπὴν του' τὸσον
εἶνε φιλότιμος. Καὶ ἔπειτα ἔχω καὶ τὴν ἀρρεθω-
νιστικὴν μου ἐκεῖ, προσέθηκε μετὰ λυγμῶν ὁ νέος.

— Πόθεν εἶσαι; ἠρώτησεν ὁ δεσμοφύλαξ.

— Ἀπὸ τὸ Ἄλτσμπέρ, ἐξοχώτατε.

— Δὲν εἶνε χωρίον τῶν Καρπαθίων;

— Μάλιστα, ἐξοχώτατε, ἀπεκρίθη ζωηρῶς ὁ
νέος. Εἶνε μικρὸν χωρίον ὅπου ὅλοι εἶνε πτωχοί,
ἀλλὰ τίμιοι ἄνθρωποι. Τί χαρὰν ἔχω ὅπου θὰ
ἰδῶ πάλιν τὸ χωρίον μου καὶ τὴν κατοικίαν τῆς
μητρὸς τῆς Ἰβάτσχας' εἶνε τὸ ὄνομα τῆς ἀρρε-
θωνιστικῆς μου. Εἶνε ὑψηλὴ, λεπτοκαμωμένη,
μαυρομάτα καὶ στόμα τριαντάφυλλο. Καὶ ὅταν
τὸ πρῶτ' τὰ χαράγματα ἐπερνοῦσα ἀπὸ τὸ παρά-
θυρό της, τὴν ἔβλεπα τὴν σιταρήθρα μου ὀρθὴ καὶ
ἐκτένιζε ἔμπροστὰ ἕνα κομμάτι καθρέπτη τὰ
μακρὰ μαλλιά της, καὶ τὴν ἐκαλημέριζα καὶ ἐ-

καίην μοῦ ἔστειλεν ἕνα φιλί. Δι' αὐτὴν ἦλθα εἰς
τὴν Βιέννην. Μοῦ ἔλεγον ὅτι φθάνει νὰ σκύψῃ
κάνεις ἐδῶ καὶ θὰ πιάσῃ χρήματα, καὶ ἐγὼ ἤ-
θελα νὰ ἔχω μερικὰ τὴν παραμονὴν τοῦ γάμου
μας, νὰ τῆς ἀγοράσω εὐμορφα φορέματα καὶ νὰ
ἐτοιμάσω μίαν φωλεάν διὰ τὴν περιστέρα μου ποῦ
νὰ τὴν ἀξίζῃ. Ἀλλὰ ἐδῶ πέτραις ὕσαις θέλεις,
καὶ ὅταν πεινάσῃς δὲν ἔχεις τὸ καταφύγιον νὰ
πάρῃς τὸ δίκαννό σου καὶ νὰ ζητήσῃς τὴν τρο-
φὴν σου εἰς τὰ χαμόκλαδα. Ὡ πατρίς μου, θὰ
σὲ ἰδῶ τέλος πάντων. Ἀλλὰ σὰς παρακαλῶ, κύ-
ριε, νὰ μὴ με συνοδεύσῃς χωροφύλακες εἰς τὸ
χωρίον μου, καὶ σὰς ὑπόσχομαι νὰ μὴ γυρίσω πλέον
ἐδῶ, ἀφ' οὗ τὸ ὄνειρό μου δὲν ἀλήθευσε. Καὶ ὅ-
μως εἶχα καὶ θάρρος καὶ καλὴν θέλησιν. Πρῶτα
ἐπῆγα εἰς ἕν ἐργαστήριον' μὲ ἠρώτησαν πόθεν
εἶμαι' τοὺς εἶπα, καὶ ἐκεῖνοι μὲ σιληρότητα μ'
ἀπεκρίθησαν, μόνον Γερμανοὺς δεχόμεθα. Ἐζήτησα
νὰ κουβαλῶ λάσπη ἕς τὰ κτήρια, ἀλλὰ μ' ἐδίω-
ξαν, διότι, εἶπαν, αὐτὴν τὴν ἐργασίαν τὴν κά-
μουν γυναικες πολὺ εὐθηνότερα ἀπὸ τοὺς ἄν-
δρας. Τέλος πάντων ἠθέλησα νὰ κουβαλήσω ἕς τὸν
ὄμιόν μου τοὺς σάκκους τοῦ σιταριοῦ ποῦ καθ'
ἡμέραν ξεφορτόνουν ἀπ' τὸν Δούναβιν' ἀλλὰ οἱ
συντεχνῖταί μου μ' ἐφοβέρισαν πῶς θὰ μὲ πετά-
ξουν ἕς τὸν ποταμὸν, ἂν δὲν φύγω. Δέκα πέντε ἡ-
μέρας ἔτρεχα ζητῶν ἐργασίαν καὶ κυττάξετε τί
γέρια δυνατὰ ὅπου ἔχω' ἀλλὰ παντοῦ μ' ἐδίω-
ξαν ἢ μ' ἐγέλασαν. Τί νὰ κάμω καὶ ἐγὼ τότε;
θέλων καὶ μὴ θέλων ἀναγκάσθηκα νὰ διακονεῦσω
καὶ μὲ συνέλαβεν ἡ ἀστυνομία.

Ἐλάλει δὲ μετὰ γοργότητος καὶ εὐκρινῶς, καὶ
οἱ μεγάλοι ὀφθαλμοὶ του ἔλαμπον, ἐν ᾧ μὰς
παρακάλει νὰ τὸν οἰκτερώμεν.

Ὁ δεσμοφύλαξ ὑπεσχέθη νὰ διηγήσῃ εἰς τὸν
προϊστάμενον, καὶ ἀφ' οὗ ἐκλείσθη ἡ θύρα τῆς
αἰθούσης, τὸν παρακάλεσα καὶ ἐγὼ νὰ μεσολα-
βῆσῃ ὑπὲρ τοῦ ἀτυχοῦς τέκνου τῶν Καρπαθίων
τοῦ ἀποπλανηθέντος ἐν τῷ μέσῳ τοῦ ἡμετέρου
πολιτισμοῦ, ὅστις πολλὰς εἶνε βαρβαρότερος τοῦ
ἐπὶ τῶν ὁρέων καὶ τῶν δασῶν ἀγρίου βίου.

Ἀνέβην εἰς τὴν ἔξω τῆς θύρας περιμένουσάν
με ἀμαζὶν καὶ ἐφώνησα πρὸς τὸν ἀμαξηλάτην·

— Εἰς τὴν φυλακὴν τοῦ προαστείου τοῦ Ἄλ-
σερ!

[Ἦστασι συνέχια].

Π. Ι. Φ.

Κατὰ τὴν ἐν ταῖς Ἠνωμέναις Πολιτείαις δια-
τριβὴν αὐτῆς ἡ διάσημος ἠθοποιὸς Σάρα Βερ-
νάρ ἔδωκεν ἑκατὸν ἐξήντα δύο παραστάσεις, ἀ-
πενεγκούσας καθαρὰν εἰσπραξίν 470,278 δολλα-
ρίων (περὶ τὰ 2,400,000 φρ.), ἐξ ὧν ἡ ἠθοποιὸς
ἔλαβεν 181,430 δολλάρια, ἧτοι περὶ τὸ 1,000,
000 φράγκα. Ἡ Σάρα Βερνάρ παρέστησεν ἐν δε-
καεννέα πολιτείαις τῆς μεγάλης Ὀμοσπονδίας
καὶ ἐν Καναδᾷ, διέτρεξε δὲ καθ' ὅλον τὸ διά-
στημα τῆς περιουσίας της, ἀπὸ τῆς ἐκ Γαλλίας
ἀναχωρήσεώς της, 18,821 μιλίων δρόμων.

Ἰπὸ τὸν τίτλον *Mediterranea* ἐξεδόθη ἐπ' ἐσχάτων ὑπὸ τοῦ Γερμανοῦ Ρουδόλφου Kleinpaul χάριεν συγγραμμάτων, περιέχον εἰκόνας περιγραφικὰς τοῦ βίου καὶ τῶν τόπων κατὰ τὰς ἀκτὰς τῆς Μεσογείου. Ἡ Ἰταλία καὶ ἡ Ἑλλάς σταματώσιν ἰδίως τὰ βλέμματα καὶ τὸν κάλαμον τοῦ περιηγητοῦ, ὅστις περιγράφει πολλά πράγματα, περὶ ὧν ἀλλήλοισι ἀδιαφοροῦσιν οἱ περιηγηταί. μετὰ πολλῆς παρατηρητικότητος καὶ χάριτος λόγου. Ἐκ τοῦ βιβλίου τούτου, ἐξ ὧν ἄλλοτε καὶ ἄλλα κεφάλαια θὰ δημοσιεύσωμεν, ἀποσπῶμεν σήμερον τὴν περιγραφὴν τοῦ Φρενοκομείου τῆς Κερκύρας.

Σ. τ. Δ.

ΤΟ ΦΡΕΝΟΚΟΜΕΙΟΝ ΚΕΡΚΥΡΑΣ

Κατὰ τοὺς ἀρχαίους χρόνους τὴν Κέρκυραν ἐξέλεγον ὡς τόπον διαμονῆς ὅσοι, ὡς ἡ Ἀγριππῖνα, ἤθελον νὰ ἐπαναφέρωσι τὴν εἰρήνην εἰς τὴν ὑπὸ ἀμυθῆτου ταραχῆς δικασλευμένην καρδίαν. Ὁ Ἀριστοτέλης αὐτῷ ἀπέτισεν ἐξόριστος τὰς παραπλανήσεις πάθους, ὅπερ δὲν ἰσχύει πάντοτε νὰ καταπαλαίση ἡ φιλοσοφία. Ἀλέξανδρος ὁ μέγας ἐπεσκεύατο τὴν νῆσον κατὰ τὰ νεαρὰ αὐτοῦ ἔτη, ὅτε εἶχεν ἐκδιωχθῆ ὑπὸ τοῦ Φιλίππου. Οἱ Κερκυραῖοι δὲ ἦσαν οἱ πρῶτοι ἰδόντες τὸν ἔνοπλον περιηγητὴν, ὅστις ἐμελλέ ποτε νὰ ἐπιχειρήσῃ στρατιωτικὸν περίπατον τοῦ κόσμου. Ὁ Κάτων ἐν Κερκύρα ἠντάμωτος μετὰ τὴν ἐν Φαρσάλου μάχην τὸν Κικέρωνα. Ὅποιον ὥρατον θέμα διὰ πίνακα ζωγραφίζοντα τὴν συνάντησιν τῶν δύο τούτων Ῥωμαίων! Οἶοι ἄνδρες! Οἶοι παλμοί! Οἶα θλίψεις περὶ πατρίδος! Πῶς ὁ Κάτων θέλει νὰ ἐκψύσῃ εἰς τὸν Κικέρωνα τὴν ἀρχηγίαν τῶν λειψάνων τῶν δημοκρατικῶν λεγεῶνων, ἐπειδὴ ὁ Κικέρων ὑπῆρξεν ὑπατος· πῶς χωρίζονται ἔπειτα, τοῦ μὲν ἀπερχομένου εἰς Ἰτύκην, ἔνθα ἔμελλε νὰ ἐξαγάγῃ ἀπὸ τοῦ σώματος τὰ ἴδια σπλάγγνα, τοῦ δὲ Κικέρωνος παραδιδόντος τὴν κεφαλὴν εἰς τοὺς τριάρχους.

Μετὰ βραχὺν δὲ χρόνον ὁ Ἀντώνιος καὶ ἡ Ὀκταβία τελοῦσιν ἐν τῇ νήσῳ τοὺς γάμους αὐτῶν· ἀλλ' ὑπῆρξε γάμος θλιβερός ὡς ἐν ὄνειρῳ προμαντείας, γάμος προμηνύων ὡς ἐν εἰκόνι εἰς τὴν ἀνθρωπότητα θάνατον καὶ κηδείαν.

Κατὰ δὲ τοὺς νεωτέρους χρόνους πορεύονται εἰς Κέρκυραν οἱ ἀσθενεῖς, ἡ δ' Ἑλλάς στέλλει αὐτοῖς τοὺς φρενοβλαβεῖς αὐτῆς. Δι' ἐκείνους, οἵτινες ἐκ δυστυχῶν ἀπόλυσαν τὰς φρένας, διὰ πάντας τοὺς γενομένους παράφρονας ἐξ ἔρωτος, φιλοδοξίας καὶ ἄλλων καρδιακῶν πόνων ἰδρύθη ἄσυλον ἐν Κερκύρα πρὸ τῆς Βασιλικῆς Πύλης, ὡσεὶ αὐτῷ ὑπῆρχεν ἡ γενικὴ πατρίς τῶν δυστυχῶν. Ἐν τῷ δημοσίῳ τούτῳ, ὑπὸ τοῦ ἱατροῦ Κεραλά διυθινομένου, φρενοκομείῳ νοσηλεύονται καὶ φυλάσσονται ἄνδρες περὶ τοὺς ἑκατὸν καὶ γυναῖκες περὶ τὰς εἰκοσιν. Ἐπισκεπτόμεθα τὸ κατάστημα τοῦτο περὶ τὴν ἐνδεκάτην ὥραν. Οἱ ἀσθενεῖς παρκαθήμενοι ἤδη εἰς τὴν κοινὴν τράπεζαν καὶ τρώγουσι ψῶμι, ὡς λέγουσιν οἱ Ἕλληνες. Μόνοι δὲ οἱ μανιώδεις τρώγουσι μόνοι ἐν ταῖς δωματίοις αὐτῶν. Διὰ τῆς πετραχόνου μικρᾶς θυρίδος παρατηροῦμεν ἐν τούτων τῶν δωματίων. Ἀνήρ

ἐσχατόγηρος, δολογμνος ἕνεκα τῆς μεγάλης ζήτησις, ἀποπειράται ἐν προσβολῇ μωρᾶς μανίας νὰ θραύσῃ τὴν κεφαλὴν κατὰ τοῦ τοίχου. Προχωροῦμεν πρὸς ἄλλην τινὰ θύραν· προβάινει δὲ πρὸ ἡμῶν παπᾶς τις, ὅστις, φλύαρος ὡς Ἡρόδοτος, καταρχεται εὐθὺς ἀμέτῳ τῆς ἐξιστορήσεως τῶν δεινῶν του, πῶς εἶχεν ἀμαρτήσαι περὶ τινὰ νεαρὰν κόρην, καὶ πῶς νῦν εἶνε ἠναγκασμένος νὰ πάσχῃ τὰ ἀντίποινα τῆς φιληδονίας του ἐν ἐκείνῃ τῇ φυλακῇ. Οὐκίζεται ἡμῖν αἰωνίαν φιλίαν, λέγει ἡμῖν ὅποιαν ἡλικίαν εἶχεν ἡ κόρη, ὅποιαν ἡλικίαν ἔχει αὐτὸς, ὅποιαν ἡλικίαν ἔχει ὁ ἵππος του, ὅποια πρόβατα καὶ τέκνα ἔχει, ἀναμηνύει τὰ πάντα, συγχέει τὰ πάντα, ὀμιλεῖ συγχρόνως περὶ πάντων.

— «Καὶ σὺ, ἐξακολουθεῖ, πόσων χρόνων εἶσαι; Πολὺ νέος ἐβγήκες εἰς τὸν κόσμον! Πόσων χρόνων εἶνε οἱ φίλοι σου; Εἶσαι νυμφευμένος; Ὁμιλεῖ καὶ ἡ κυρία ἑλληνικά; Διὰ τί δὲν ὀμιλεῖ ἑλληνικά; Πιστεύω δὲν τὸ κάμνει ἀπὸ ἀκαταδεξίαν. Εἶπθε πλούσιοι; Οἱ γονεῖς σας εἶνε ἐμποροὶ ἢ στρατιῶται; Ἔχετε ἀδέλφια; Ἀπὸ ποῖον τόπον εἶσθε; Γερμανοί! Ἄ μὰ τὴν πίστιν μου! Ἐγὼ ἤκουσα δι' αὐτὸ τὸ ἔθνος. Ἀλλὰ εἰπέ μοι, ὁ τόπος σας εἶνε παραθαλάσσιος; Εἶνε μέγας; Ἔχετε ποταμοὺς ὡπὸν ἡμεῖς; Κάμνετε μεταξὺ σκώληκας; Ἔχετε πρόβατα; Κάμνετε ἐργασίαν; . . .»

Ἐν τῷ μεταξὺ οἱ λοιποὶ ἀσθενεῖς συνήχθησαν περὶ ἡμᾶς μετὰ τῆς αὐτῆς περιεργίας καὶ φλυαρίας· κατηγόρουν δὲ τοῦ παπᾶ ὅτι ἐκούραζεν ἡμᾶς καὶ ἠνώχλει· ὁ δὲ δυστυχὴς παπᾶς ἐπικαλεῖται ἡμᾶς, ἐρωτῶν ἂν μας ἠνώχλησε. Σχεδὸν ἅπαντες ζητοῦσι χρήματα ἵν' ἀγοράσωσι καπνὸν, καὶ συγχρόνως ἐκθέτουσιν ἡμῖν ἐν ἑλληνικῇ ζωηρότητι τὰς μονομανίας τῶν. Παρατηροῦμεν δὲ μετ' ἐκπλήξεως ἐκτάκτου, ὅτι αἱ μονομανίαι αὐταὶ εἶνε αἱ αὐταὶ ὡς ἀπανταχοῦ ἀλλαχοῦ τῆς γῆς, καὶ μόνον δὲν ἀμοιροῦσιν ἀναλογίας πρὸς τὸ κατάστημα. Ὁ Kaulbach εὕρισκει ἀπανταχοῦ ἐνοικιστὰς διὰ τὸ φρενοκομεῖόν του, τὴν γνωστὴν ζωγραφίαν· εἴτε εἰς Düsseldorf εἴτε εἰς Κέρκυραν μεταφέρει τὴν σκηνὴν. Εὕρισκόμεν καὶ ἐνταῦθα τὸν τρελὸν τὸν φέροντα τὸ ἐκ χάρτου στέμμα, ὅστις, καίπερ μόνον κάλυμμα ἔχων τὴν κλινοσκεπὴν, ἐλαμβάνει ἑαυτὸν ὡς τὸν εὐνοῦμενον τῆς Α. Μ. τῆς βασιλίσσης Ὀλγας, μετ' ἧς ἀνταλλάσσει ἐπιστολάς ἐρωτικές. Περιφέρεται καὶ ἐνταῦθα ὁ κατὰ φαντασίαν Ἅγιος, ὅστις ἐν εὐλαβείᾳ δοξομανίᾳ ἀποκαλεῖ ἑαυτὸν ἅγιον Σπυρίδωνα, τὸν πάτριον τῆς νήσου, καὶ ἔχει ἀγαθὰς σχέσεις μετὰ τοῦ γέροντος θεοῦ. Γόνος τις τοῦ Σουνίου προσβλέπει ἡμᾶς ὑπόπτως, πιστεύων ὅτι ἤλθομεν εἰς τὴν Ἑλλάδα ἵνα λαφυραγωγῆσάμεν τὰ μεταλλεῖα, ἐν ᾧ αὐτὸς ἔχει ἐκεῖ ἀμετρήτους θησαυρούς. Ἀθηναῖός τις ἐκφωνεῖ πατριωτικὸν λόγον· παρακινεῖ ἐνθουσιωδῶς τοὺς ἀροατὰς τοῦ νάποτινάξωσι τὸν τουρκικὸν ζυγὸν,